

A Lomonoszov Egyetem énekkarának hangversenye

Régi hagyományokkal rendelkező, fejlett dalkultúrájú ország kórusművészetéből hozott ízelítőt a moszkvai Lomonoszov Egyetem Akadémiái Enekkara csütörtök esti szegedi bemutatkozásán. A budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem vendégeként hazánkban tartózkodó 84 tagú kórus budapesti fellépés után, Debrecen előtt adott randevút meleg hangulattal koncerten a szegedi közönségnek. A szegedi egyetem női kara — dr. Wittman Tibor rektorhelyettes üdvözlő szavai után — Kodály kórusművel, a Cohors generosával köszöntötte őket, melyet a moszkvaiak éppoly viharos tapssal fogadtak, mint ahogyan a publikum megnyilatkozott szinte valamennyi előadott számuk után.

Az akadémiai kórus két évszázados múlttal rendelkezik. Kiemelkedő sikere volt a moszkvai VIT-en elért első helyezése és a színvonalas munkájáért kapott „Népi Kollektíva” kitüntető cím megadását. Tegyük hozzá mindjárt: teljesen megérdemelten. Nagyon jó benyomásokat szereztek ugyanis arról az öntevékeny művészeti együttessel, melynek sorában egyetemisták, egyetemi dolgozók, volt hallgatók énekelnek. A férfi és női kar teljesen egyenértékű, s mind-

kettőben komoly hanganyaggal rendelkező énekesek vannak. Talán csak azt sajnálhatjuk, hogy ez a kitűnő együttes nem tudta kellő mélységgel és szélességgel bemutatni, ami valójában benne rejlik. Kissé szegényes repertoárral jöttek Szegedre. Orosz népdalfeldolgozások, tréfás diákdalok valamint orosz és szovjet szerzők kórusi szerepeltek zömmel a műsorban egy-egy Mozart, Schubert és Kodály mű mellett. Ezekben csak ritkán nyílt lehetőség kivételes technikai adottságaik érvényesítésére. Amit azonban énekeltek, valóban ritka élmény volt. Különösen a vegyeskarra feldolgozott népdalok előadásában mozog otthonosan az együttes.

Az orosz romantikus mesterek művei közül külön említjük Glinka technikailag komoly problémát jelentő Utí dal-ának bravúros megformálását. A Schubert-szerenád megszólaltatása meglepetésszerűen hatott. A szó-éneklő Szokovot és a zongorista együtt és felváltva kísérték oly módon, hogy hol a férfiak, hol a nők kar hozta a motívum-ismétléseket. Egyébként az ilyen jellegű speciális átdolgozásokban különben sem szűkölködik az együttes. Szerencsés dolog

ez, hiszen olyan műveket is előadhatnak, melyek kórusviszonylatban nehezen oldhatók meg. Ki kell emelnünk a mai generáció divatos szovjet komponistája, Tanyjev Nédz az éji homályt, valamint Pliev — a Lomonoszov Egyetem hallgatója! — kóruskompozíciójának lendületes előadását. Az énekkar zenéi vezetéséről külön kell szólni. A vezető karmester Sz. V. Popov, a Szovjetunió Erdemes Művésze, a kevés mozgással történő kifejező vezénylés híve. Arra a Gauk-ra emlékeztetett, aki Szegeden évekkel ezelőtt egy filharmonikus koncerten szinte minimális karmozgással is tökéletesen tudta vezetni a moszkvai filharmonikusokat. Hasonló iskola érezhető B. V. Baranov dirigálásán is. A zongorakísérő — vagy ahogyan ők nevezték: koncertmester — mindvégig Vaszily Nyemirovics Dancsenko az orosz színházi élet kiemelkedő alakjának tehetséges unokája volt. A koncert felemelő akkordokkal zárult. Ismét zenei hangokon keresztül találkozott a szegedi és moszkvai egyetemisták kórusa, s a spontán felcsengő nemzetközi diákdalt, a Gaudeamus igitur Kertész Lajos vezényelte!

Nikolényi István

Teljes képtelenség

— Halló, GELKA? Jó napot kívánok! Mennyi idő alatt tudnának megjavítani egy elromlott tévét?

— Sajnos, már csak a jövő évre vállalkozhatunk.

— Csak? ... és addig? Kihez forduljak a készülékkel?

Az egyenlet: nulla

A vonal tulsó végén nem tudnak tanácsot adni. Ugyan kihez is fordulhatnának mindazok, akiket ünnep előtt vagy az ünnep után hasonló probléma foglalkoztat? Schová, senkihez. Várhatnak 1966-ra, s talán az új évben sorra kerülnek.

Mert van ugyan Szegednek egy kitűnően felszerelt, első rangú szervizzel és két gopkocsival rendelkező elektromos ktsz-e, és vannak — összesen tizenketten — szövetkezeti televízió- és rádiószerezők, akik a megvakult, elnémult készülékeket életrekelhetnék: ugyanakkor azonban bürokrácia is bőven kijut, jelenleg annyira bőven, hogy az egyenleg végül is szinte nullát eredményez a lakosság számára. Vagyis azt, hogy a ktsz javító műhelye nem dolgozhat teljes kapacitással, s a készülékek javításátlanul maradnak, ha csak nem történik sürgős intézkedés.

Tarthatatlan helyzet

Az előzmények ismeretese. Lapunkban már többször szót emeltünk az ellen a tarthatatlan helyzet ellen, hogy Szeged területét megosszák a GELKA, és a ktsz között, s „garanciális javítani” csak akkor mehessenek a szövetkezet szakemberei, ha a bejelentés az ő körzetükből érkezett. A lakosságnak végülis nem az a fontos, ki végzi el a munkát, hanem az, hogy van-e aki megcsinálja?

Már győztesnek is látszott ez a helyes elv: áprilisban a Szegedi Városi Tanács vb, a Kohó- és Gépipari Minisztérium, a Gépipari Elektromos Karbantartó Vállalat és a Kisipari Szövetkezetek Országos Szövetségének képviselői között meggyezés jött létre a területi felosztás ideiglenes megszüntetéséről. Az egyezség úgy szót, hogy idén december 31-ig gyűjtik a tapasztalatokat, s ha azok jónak mutatkoznak, véglegesen a területhez nem kötött, szabad javítási rendszert.

Derült égből villámcsapás

Egyideig minden rendben levőnek látszott. A GELKA üzem és szerviz osztálya most mégis visszaküldte a

szövetkezet novemberi garanciális javításának munkalapjait, számszerint 88-at, mintegy 10 ezer forint értékben. Úgy jött ez, mint derült égből a villámcsapás. S hogy miért storniózták, törölték az elvégzett munkát? Mert, úgymond: „a szerződött fél jogszerűen kiszállt, illetve készülékeket szállított be GELKA területre.”

Minden józan ember látja, hogy a kiszállás jogosságához nem fér kétség. Többek közt azért sem, hisz a GELKA a többi hónapban rendesen elfogadta ezt a megoldást, s a beküldött munkalapokat, és nem hivatozott arra, amiért most, meglepetésre, stornióz. Pedig — ugyanolyan helytelenül — akkor is felróhatta volna ugyanezt, ha már semmiképp sem tud belenyugodni a — lakosság érdekeinek megfelelő — területileg nem korlátozott javítási rendszer létrehozásába.

Egyik nem tud, másik nem mer

A pillanatnyi helyzet tehát az, amit előláróban felvázoltunk: A GELKA egyelőre nem tud, a szövetkezet nem mer készülékeket javítani. Az elektromos ktsz kénytelen a GELKA területéről érkező bejelentéseket tárgyalannak tekinteni, ez azt jelenti, hogy a Rókust kivéve mindenhol „száműzött” a munkájuk. Többek közt az idén megnyitott újszegedi és Petőfi-telepi szervizek sem végezhetnek garanciális javítást. De a GELKA központ intézkedése létben fenyegeti azt a 16 községre terjedő begyűjtési hálózatot is, amelyet újra meg újra bejártak a szövetkezet szerelői.

A javító szerviz eddig ünnepnap is a lakosság rendelkezésére állt. Mint mindennek, ennek is vége lenne egy ilyen kétbalkezes intézkedés követően? Hát már ezután minden garanciális javítást kénytelen lesz megtagadni a szövetkezet, s ahhoz a GELKA szervizhez utasítani a szegedieket, amely már csak 1966-ra vállal munkát?

A lakosság húzza a rövidebbet

Képtelenség ez. Hogy mekkora, csak azok tudnák igazán s keresetlen szavakkal esetelni, akiknek ez idő alatt a tévé képernyőjük is képtelen marad. Mert bármennyire sérti is a szövetkezet dolgozóit ez az intézkedés, a magas lóról beszélő üzem- és szervizosztály ér-

tetlensége miatt a lakosság húzza a rövidebbet. Hisz a szövetkezet javító részlege érték volt, amíg lehetett, s érték kell lennie ezután is. De hogy ezt az igazságot sikerül-e elfogadtatni a GELKA-val, az már a felettes szervek gyors beavatkozásán múlik.

Biztató, hogy az első beavatkozás, a városi pártbizottság, elég gyors volt. A felül történt megbeszélés alapján a ktsz tegnap délután mégis műszakot tartott. Minden további azonban már a profilgazda GELKA s a profiltárs OKISZ meggyezéséről függ.

S. M.

Mi lesz a középiskolák sorsa?

Beszélgetés Kovács Józseffel, a városi tanács művelődésügyi osztálya vezetőjével

Az iskolareform végrehajtásának eddigi tapasztalatait elemezve, az országgyűlés novemberi ülése behatóan foglalkozott iskolapolitikánk néhány fontos kérdésével. Ezt követően a középiskolák intézményekről új rendelkezések kiadására is sor került. Olvasóink közül többen kérték, hogy tájékoztassuk őket a középiskolák jövőjéről. Felkerestük Kovács Józsefet, a városi tanács művelődésügyi osztályának vezetőjét és beszélgettünk ezekről a kérdésekről.

Új vonások

— Mi a lényege a középiskolákra vonatkozó, új rendelkezésnek?

— Az új törvényerejű rendelet a Magyar Népköztársaság oktatási rendszeréről szóló, 1961. évi III. törvény alapján működő gimnáziumok és szakközépiskolák továbbfejlesztésének kérdéseit szabályozza. Nem érinti az iskolareform harmadik fő célkitűzését. Továbbra is erősíteni kell iskoláink kapcsolatát az élettel, a termeléssel, biztosítani kell az általános és szakmai műveltségi színvonal emelését, a tanuló ifjúság világnézeti, erkölcsi nevelését. Az alapvető célkitűzések megtartása mellett azonban a végrehajtás módjait, az egyes szervezeti formák tekintetében új vonásokat tartalmaz a most kiadott törvényerejű rendelet.

— Mennyiben érinti a fenti rendelkezés a munkára való nevelés problémáját?

— A munkára nevelés általános célkitűzését az élet igazolta, az új rendelkezés is megerősíti iskolapolitikánk ezen elvét. A gimnáziumról szólva rögzíti: „... folytatja az általános iskolában már megkezdett műszaktechnikai (politechnikai) nevelést”. A gyakorlati foglalkozás heti két órában, vagy megfelelő feltételek fennállása esetén heti egynapos időtartammal is

történhet, a tagozatos osztályok kivételével.

Változások az 5+1-ben

— Milyen változás történik az úgynevezett „5+1”-nél?

— Nem tartja meg a törvényerejű rendelet az 5+1-es formánál a szakmai előkészítés célkitűzését. A heti egynapos gyakorlati foglalkozás keretében nem folyik szakmunkás képzés, hanem általában szolgálja a munka szeretére való nevelést, s bizonyos ismereteket nyújt, készségeket sajátított el a tanulóval. Természetesen a jelenlegi 5+1-es osztályok tanulói az érettségivel egy időben tehetnek még szakmai minőség vizsgát, azonban az új első osztályosok már nem.

— Milyen elvek szerint szervezik a tagozatos osztályokat?

— A gimnáziumi tagozatos osztályok szervezése a jelentkező társadalmi igények alapján indult meg. Létjogosultságát az új rendelkezések megerősítik. Az idegen nyelvi tagozatokon kívül elsősorban természet-tudományi (matematika, fizika, kémia, biológia) tagozatok létesítése indokolt. Világosan kell azonban látni, hogy a gimnáziumi tagozatos osztályok nem meghatározott pályára (például vegyész, fizikus stb.) készítik elő. A felsőfokú továbbtanulási lehetőségei sikeres felvételi vizsga esetén bármely középiskolából adóttak. Körültekintő elbírálat igényel a tagozatos osztályok beiskolázása. A tanulmányi átlagok egyoldalú figyelembe vétele helyett fokozottabban mérlegelni kell az adott szaktárgy iránti érdeklődést, tájékozottságot. A fizikai dolgozók tehetséges gyermekeinek továbbtanulását a gimnáziumok tagozatos osztályaiban is biztosítani kell.

— A munkára nevelés általános célkitűzését az élet igazolta, az új rendelkezés is megerősíti iskolapolitikánk ezen elvét. A gimnáziumról szólva rögzíti: „... folytatja az általános iskolában már megkezdett műszaktechnikai (politechnikai) nevelést”. A gyakorlati foglalkozás heti két órában, vagy megfelelő feltételek fennállása esetén heti egynapos időtartammal is

történhet, a tagozatos osztályok kivételével.

— Milyen elvek szerint szervezik a tagozatos osztályokat?

— A gimnáziumi tagozatos osztályok szervezése a jelentkező társadalmi igények alapján indult meg. Létjogosultságát az új rendelkezések megerősítik. Az idegen nyelvi tagozatokon kívül elsősorban természet-tudományi (matematika, fizika, kémia, biológia) tagozatok létesítése indokolt. Világosan kell azonban látni, hogy a gimnáziumi tagozatos osztályok nem meghatározott pályára (például vegyész, fizikus stb.) készítik elő. A felsőfokú továbbtanulási lehetőségei sikeres felvételi vizsga esetén bármely középiskolából adóttak. Körültekintő elbírálat igényel a tagozatos osztályok beiskolázása. A tanulmányi átlagok egyoldalú figyelembe vétele helyett fokozottabban mérlegelni kell az adott szaktárgy iránti érdeklődést, tájékozottságot. A fizikai dolgozók tehetséges gyermekeinek továbbtanulását a gimnáziumok tagozatos osztályaiban is biztosítani kell.

A szakközépiskolák rendszere

— Hogyan épül ki a szakközépiskolák rendszere?

— Az 1961. évi III. törvény szellemében intézkedik

a törvényerejű rendelet a szakirányú középiskolák (szakközépiskolák) egységes rendeletéről, kiépítéséről. A jelenlegi szakközépiskolák és technikumok átszervezése a következő évek feladata. Az új típusú szakközépiskolák növendékeit szocialista szellemben, sokoldalúan fejlett emberekkel nevelik, olyan jártasságokkal és készségekkel látják el őket, amelyek birtokában a képzés irányának megfelelő szakterületen a közvetlen termelő munkától a részfoglalkozásokig terjedő megválasztott munkák feladatainak megoldására képesek, továbbá előkészítik őket a felsőfokú továbbtanulásra. A szakközépiskola elvégzése után a tanulók a képzési szaknak megfelelő érettségi vizsgát tesznek. Az általuk betölthető munkaköröket a szakközépiskolai ágazatok szerint a képzésben érdekelt miniszterek az Országos Minisztérium elnökével és a munkügyi miniszterrel egyetértésben határozzák meg. Szabályozásra került a technikai minőség megszervezésének módja is, melyben a foglalkoztató üzem és a szakközépiskola egyaránt jelentős szerepet kap.

— Nem jár-e zökkenéssel az egységes szakközépiskolai hálózat kiépítése?

— Nem szabad zökkenőkel járnia, hiszen a rendelet ezzel összefüggésben világosan hangsúlyozza a fokozatosság érvényesítését. Ebből következően a jelenlegi szakközépiskolai tanulmányokat folytató fiatalok az eddigi érvényben tartott rendelkezések szerint végezhetik el a technikumot, illetve a szakközépiskolát. Új vonása a kiadott rendelkezéseknek, hogy a szakmunkásképzés fő formája a szakmunkástanuló intézet lesz, és nem a szakközépiskola. Noha a szakközépiskolát végzett fiatal foglalkoztatható szakmunkás munkakörben is. A módosítás összhangban van a népgazdasági igényekkel. A rövidebb képzési idő jobban biztosítja az utánpótlást, illetve új szakmunkás szükségletek kielégítését. Ugyanakkor az általános és szakmai műveltség színvonalának emelésére a szakmunkástanuló intézetek keretén belül is lehetőség nyílik. Az „emelt szintű” ipari-kereskedő tanulóképzés módszertai kimunkálás alatt állnak.

A pályaválasztási tanácsadás fontossága

— Hogyan tanulhat tovább a jövőben egy fiatal szakmunkás, aki számára indokoltnak látszik a továbbtanulás?

— Többek között kövonalazza a törvényerejű rendelet a szakmunkástanulóiskolát végzettközépiskolai továbbtanulásának lehetőségét is. Ezek az intézkedések, melyeknek bevezetése 2-3 év múlva esedékes, megszüntetik majd a szakmunkástanulóiskolák meglevő zsákutca jellegét. A fiatal szakmunkások a középiskolák 5+1-es tagozatán különböző vizsgával folytathatják tanulmányaikat.

— A megnövekedett lehetőségek szerintünk a pályaválasztási tanácsadás rendszerebbé tételét igénylik...

— Egyetértünk: iskolánkban a következő hetekben megélné a pályaválasztási tanácsadás. Az osztályfőnökök munkájához illetékes szervek megfelelő segítséget nyújtanak. Mind a közép-, mind a felsőfokú továbbtanulási kérélmek elbírálásánál döntően esnek latba a tanulmányi eredmények, ezért a szorgalmas tanulásnak a jelentősége nem csökken a jövőben sem. Bizonyos azonban, hogy a következő években a továbbtanulás iránti igények kielégítése csak a népgazdasági igényekkel összhangban, főleg a szakmai képzést nyújtó iskolatípusok — szakközépiskola, szakmunkástanuló intézetek — fejlesztése útján valósítható meg.

Cs. J.

D. B.

Tizenkét szövetkezeti asszony

Hatan a csapatból. Minden káposztafejet még egyszer kézbe vesznek, s tisztán, gusztusosan küldik el munkájuk gyümölcsét

Öt éve él együtt a tizenkét tagú kis csapat a szegedi Felszabadulás Tsz kertészetében. Lehetett dermesztő hideg, vagy éppen hosszú, forró nyári nap, ők mindig a helyükön álltak.

Régen kialakított erkölcsi normák szerint dolgoznak. A közösség törvényei szerint az asszonyok is kötelesek évente annyit dolgozni, hogy munkájukért legalább 7 ezer forint megillesse őket. Varga Györgyné brigádja ezt a „normát” már évek óta a többszörösére teljesíti. A brigádtagok személyenkénti évi keresete tavaly is elérte a 18 ezer 500 forintot, s átlagosan 2 ezer 300 munkaórát töltöttek el a közös földeken. Ez a teljesítmény országosan is meghaladja a kétszeres átlagot.

Megközelítőleg sem egyforma idősök: fiataloktól a nagymama sorig mozognak a korban. Mégis nemcsak a munkában, a tanulásban, hanem sokszor a szórako-

zásban is rendszeresen együtt vannak. Járnak pártoktatásra is, ahol napi életükről, a világ dolgairol tárgyalnak, vitákoznak. S ezután várja őket még az otthon, a család.

Az idén nagyon korán jött a tél, gyorsan kellett menteni az árut. Sok száz mássa káposztát raktak gondosan prizmába, s takargatták a fagy elől. Most már tisztítják, szállítják az árut. És holnap talán az új esztendővel terméssel foglalkoznak.

Kezüket megkérgeztette a sok nyári nap, az őszi szél, a kapanyél, meg a tél hidege. Varga Györgyné, Szanka Józsefné, Cirok Szilveszterné, Bürgés Ferencné, Hajnal Jánosné, Májor Andrásné, Vanya Ferencné, Major Pálné, Laudisz Lajosné, Hadvina Jánosné és Kovács Ferencné — a jobb paraszti élet kitartóan hűséges, szíves építői ők.